

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0620112 Göras-Kalles täkt

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

Karta över naturtyper hittas efter sökning av område, gå till fliken Kartskikt, avmarkera allt och under Naturtypskarteringar lägg till Natura naturtypskartan (NNK) och välj Naturtyper (ytor, linje, punkter.)

Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shp-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0620112 Göras-Kalles täkt

Kommun: Falun

Områdets totala areal: 0,23 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-10-25

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen:

Markägarförhållanden:

Privata

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2000-07-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6410 - Fuktängar

6510 - Slätterängar i låglandet

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden:

I natura 2000-området Göras-Kalles täkt är de prioriterade bevarandevärdena de hävdade gräsmarkerna med dess särpräglade flora.

Motivering:

Områdets främsta värden är knutna till gräsmarkerna som hävdats genom bete och slätter under lång tid.

Prioriterade åtgärder:

Fortsatt slätter med hässjning. Utglesning av träden i norra spetsen och återupptagen

slåtter där om betet skulle upphöra.

Beskrivning av området

Göras-Kalles täkt är en vacker liten hackslog nedanför en åker. Slogen sluttar svagt ner mot en vägkorsning. Nedanför vägen har förr också varit äng, men nu växer här tät björkskog. Några stora björkar, en ängslada samt några odlingsrösen pryder ängen. Fuktigheten ökar nedåt i sluttningen så att vegetationen blir varierande mellan örtrik friskäng och lågstarr- eller kanske snarare kalkfuktäng. Floran är tydligt kalkpåverkad, troligen som en följd av inlagrad silurkalk i moränen. I den artrika floran märks bl.a. hårstarr, dvärglumner, rosett- och vanligt jungfrulin, brudsporre, tvåblad, vildlin, darrgräs och ängsvädd. (Bratt & Ljung 1993)

Ängen har brukats traditionellt med lieslåtter ända fram till 1987. Ett par års uppehåll fick den bördiga marken att producera en imponerande mängd slyskott av gråal, björk och vide, men ängsfloran hann inte lida några större men. Sedan hösten 1990 har ängen skötts av Falubygdens naturskyddsförening. (Bratt & Ljung 1993)

Norra spetsen av området sköts med bete. Här finns mer träd än på övriga marken. Ladparasitspik finns på hässjevirk. Det är därför viktigt att både ladan bevaras och att hässjevirket inte slängs när det byts ut utan får vara kvar i närheten av ängen tills det brutits ned. (Länsstyrelsen 2016)

Vad kan påverka negativt

Det största hotet är utebliven eller olämplig skötsel (på grund av ändrad markanvändning, nedläggning av jordbruk m.m.) som missgynnar de natur- och kulturvärden som är utmärkande för en välhävdad slåtteräng. Minskad eller upphörd slåtter leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.

Otillräckligt betestryck leder till en ansamling av förna vilken dels kväver ljuskrävande växtarter, dels göder marken när den bryts ner.

Tillskottsutfodring utgör ett hot mot naturtyperna. Tillskottsutfodring av betesdjuren ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran. Denna flora missgynnas också av spridning av kemiska bekämpningsmedel och gödning, samt läckage av bekämpningsmedel och gödning från omkringliggande jordbruksmarker.

Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden, exempelvis dikning och täktverksamhet, kan medföra negativa effekter för de känsliga markerna.

Utebliven eller felaktig skötsel (pga. ändrad markanvändning etc.) kan utgöra ett hot mot naturtypen, liksom igenväxning med träd och buskar samt skogsplantering i hagmarker.

Virkestransporter eller körning med andra tyngre fordon kan skada för naturtypen viktiga markförhållanden, samt leda till förändrad hydrologi.

Bevarandeåtgärder

SNF Falun har ett muntligt avtal med markägaren om hur området ska skötas. SNF sköter området enligt bevarandeplanen.

Länsstyrelsens förvaltningsfunktion söker jordbrukarstöd som betalas ut till SNF.

Kontinuerlig dialog förs med markägaren för att säkra skötseln.

Information till markägare och brukare om markernas känslighet samt avtal genom eu-stöd och avtal med Länsstyrelsen om slätter och bete bör i första hand vara tillräcklig för att bibehålla området värden. Visar det sig att detta inte är tillräckligt för att upprätthålla värdena så kan Länsstyrelsen behöva planera för ytterligare åtgärder.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6410 - Fuktängar

Areal: 0,11 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Ängsmarken på Göras-Kalles täkt varierar mellan örtrik friskäng och lågstarräng. En kalkpåverkad flora växer här. Ängsmarken har aldrig gödslats och traditionellt ängsbruk har bedrivits. Enstaka björkar växer på ängen. (Bratt & Ljung 1993)

Hävdpräglade fuktängar med blååtätel eller starr nedanför trädgränsen. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter ska finnas.

Två undertyper finns:

6410 a) Fuktängar på neutrala till alkaliska, kalkrika jordar med ett varierande vatteninnehåll, ofta relativt artrika. Här ingår bl.a. "kalkfuktängen".

6410 b) Fuktängar på surare jordar, ibland torvrika, med blååtätel, tåg- och starrarter. Typen varierar beroende på hävd och hävdintensitet.

Bevarandemål

Arealen fuktängar med blååtätel eller starr ska vara minst 0,11 hektar.

Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma. (Med "igenväxningsvegetation" avses sådana träd, buskar (högre än 1,3m) och annan markvegetation som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag för att kunna medverka till att säkerställa förekomsten av hävdgynnade växt- och djursamhällen samt arter.)

Kärlväxtfloran ska vara artrik och dominerad av hävdgynnade arter och med ett stort inslag av typiska arter.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

6510 - Slätterängar i låglandet

Areal: 0,09 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Artrika, torra-friska, hävdpräglade ängar i Götaland samt under högsta kustlinjen i Svealand och Norrland. Naturtypen har utvecklats genom lång kontinuitet av slåtterängsskötsel (och ofta även använts som betesmark på senare tid), men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter ska finnas.

Bevarandemål

Arealen slätterängar ska vara minst 0,09 hektar.

Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma. (Med "igenväxningsvegetation" avses sådana träd, buskar (högre än 1,3m) och annan markvegetation som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag för att kunna medverka till att säkerställa förekomsten av hävdgynnade växt- och djursamhällen samt arter.)

Kärlväxtfloran ska vara artrik och dominerad av hävdgynnade arter och med ett stort inslag av typiska arter.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

Dokumentation

Bratt, L och Ljung, T. 1993. Dalarnas ängar och betesmarker. Länsstyrelsen Dalarna. Rapport nr 1993:1

Naturvårdsverkets vägledningar för arter- och naturtyper inom Natura 2000-nätverket

Bilagor

Göras-Kalles täkt SE0620112

Teckenförklaring

 Natura 2000-område

N

Skala

1:5 000

0

125

250

500 Meters

• Alla naturtyper yta

- 6411 - Fuktängar Kalkfuktäng
- 6510 - Slätterängar i låglandet
- 6960 - Öppen icke-natura naturtyp
- 6999 - Expolaterad mark

